

KOULUTUKSEN SUUNNITELMA

AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN

VALMENTAVA KOULUTUS ERITYISOPETUKSENA

VALMA

OPH:n määräys 5/011/2015

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän
yhtymähallituksen hyväksymä

Voimassa toistaiseksi alkaen

Sisällys

1 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN KUVAUS JA ARVOPERUSTA, TAVOITTEET, KOULUTUKSEN MUODOSTUMINEN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT	2
1.1 Koulutuksen kuvaus	2
1.2 Koulutuksen arvoperusta.....	2
1.3 Koulutuksen tavoitteet.....	3
1.4 VALMA erityisopetuksena Kaarisillassa.....	3
1.5 Koulutuksen muodostuminen	6
1.6 Elinikäisen oppimisen avaintaidot	10
2 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAT, OSAAMISTAVOITTEET JA OSAAMISEN ARVIOINTI	13
2.1 Pakollinen koulutuksen osa, 10 osp	13
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien.....	13
hankkiminen, 10 osp	13
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat, valittava yhteensä 50 osp.....	20
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10–30 osp.....	20
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10–20 osp ...	26
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10–20 osp	29
2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet, 0–10 osp.....	32
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat, 0–5 osp	32

1 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN KUVAUS JA ARVOPERUSTA, TAVOITTEET, KOULUTUKSEN MUODOSTUMINEN JA ELINIKÄISEN OPPIMISEN AVAINTAIDOT

1.1 Koulutuksen kuvaus

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa on yhdistetty neljä aiempaa eri kohderyhmille suunnattua valmistavaa, valmentavaa, ohjaavaa ja kuntouttavaa koulutusta. Yhdistämisen tarkoituksena oli muodostaa perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheeseen toimiva ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava yhtenäinen koulutuskokonaisuus, jossa kuitenkin huomioidaan erilaisten kohderyhmien erityistarpeet. Valmentava koulutus mahdollistaa yksilölliset opintopolut ja joustavoittaa siirtymistä tutkintotavoitteiseen ammatilliseen koulutukseen. Koulutuksen tarkoitus on edistää nivelvaiheen sujuvuutta, lisätä ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyä ja näin ollen vastata koulutustakuun tavoitteisiin.

Koulutus on opiskelijälähtöistä ja perustuu opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin ja kiinnostuksen kohteisiin. Opiskelijan kanssa voidaan yhdessä suunnitella opinnot joustavasti henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti. Koulutus on opiskelijalle kasvun, suunnittelun ja vaihtoehtojen punnitseminen aikaa. Koulutuksessa on pakollinen koulutuksen osa ja sen lisäksi valinnaisia koulutuksen osia sekä liikkumavaraa koulutuksen osien osaamispisteissä.

Koulutuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat perusopetuksen päättäneet erityistä tukea tarvitsevat nuoret, jotka tarvitsevat opiskeluvalmiuksien vahvistamista sekä ohjausta ja tukea koulutuksen ja ammatin valinnassa. Koulutus edistää erityistä tukea tarvitsevien nuorten tasavertaisuutta koulutuksessa, työelämässä ja hyvän elämän saavuttamisessa yhteiskunnan jäsenenä. Koulutus on suunnattu ensisijaisesti nuorille, mutta koulutukseen voivat osallistua myös aikuiset, jotka tarvitsevat valmiuksia ammatilliseen koulutukseen siirtymiseksi.

1.2 Koulutuksen arvoperusta

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Jokaisella opiskelijalla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ammatilliseen koulutukseen sekä sijoittua koulutuksen jälkeen työhön ja yhteiskuntaan täysivaltaisena

kansalaisena. Koulutuksen toteuttamisen keskeinen arvo on opiskelijälähtöisyys, jonka työvälineenä toimii henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Koulutuksen tavoitteena on tukea myös yhteisöllisyyttä ja yhdessä toimimista, jolloin opiskelija voi saada muilta tukea ja näin ollen kokea oppimisympäristön turvallisuutta. Koulutuksen keskeisiä arvoja ovat myös ihmisoikeuksien ja yksilöiden kunnioittaminen sekä toisten huomioon ottaminen.

1.3 Koulutuksen tavoitteet

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia ammatilliseen peruskoulutukseen hakeutumiseksi sekä vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutuksen tavoite on myös edistää tasa-arvoa ja esteettömyyttä koulutuksessa. Koulutuksen avulla voidaan vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia hakeutua jatkokoulutukseen ja suorittaa ammatillinen perustutkinto. Opiskelijoiden tulee saada riittävästi ohjausta ja tukea opinnoissa sekä tietoa erilaisista jatkokoulutusmahdollisuuksista. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja vahvistaa opiskelunvalmiuksia tulevaisuutta varten.

1.4 VALMA erityisopetuksena Kaarisillassa

Kaarisilta ry toteuttaa yhteistyössä Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymän kanssa ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta (VALMA) erityisopetuksena. Opetus järjestetään Kaarisillan Taide- ja toimintakeskuksessa Lahden Villähteellä. Kaarisillan toiminta-ajatuksen perustana ovat eettiset ja esteettiset arvot, elämän ja yksilön kunnioittaminen sekä kulttuurisen tasa-arvon ajatus, jonka mukaan taide ja kulttuuri kuuluvat kaikille.

Kaarisillan valmentava koulutus on tarkoitettu opiskelijoille, jotka tarvitsevat erityistä oppimisen tai opiskelun tukea oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden, kehityksen viivästymän tai muun vastaavan syyn vuoksi. Kaarisillassa toteutettavassa VALMA-koulutuksessa lähtökohtana on tasa-arvoisten koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Erityisopetuksella tarkoitetaan opiskelijan henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä. Opetus järjestetään pienryhmissä, mikä mahdollistaa hyvin

erilaisten tarpeiden huomioinnin. Oppimisen tukemisessa hyödynnetään moniammatillista yhteistyötä ja kokonaiskuntoutuksellista otetta.

Opetuksen järjestämistä koskevilla ratkaisuilla mahdollistetaan, että valmentavan koulutuksen perusteissa asetetut tavoitteet saavutetaan. Kaarisillassa opiskelijan oppimista ja opiskelua tuetaan monin eri menetelmin. Tuki suunnitellaan ja toteutetaan yksilöllisesti opiskelijan tarvitseman erityisen tuen pohjalta. Tavanomaisia tukikeinoja ovat tarvittaessa henkilökohtainen ohjaus ja avustaminen oppimistilanteissa, yksilölliset omien tavoitteiden mukaiset opiskelumateriaalit, oppimisympäristöt ja opiskelutilanteet, tietotekniset apuvälineet ja opiskeluohjelmat, selkokieliäisyys, kuvat ja symbolit, kommunikoinnin apuvälineet, ryhmäytyminen ja vertaistuki.

Erityistä tukea tarvitseville voidaan tarvittaessa liittää koulutukseen yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa järjestettävää toimintaa, joka edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta. Pääpaino on pedagogisella, oppimista tukevalla kuntoutuksella. Sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka vahvistavat opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja osallistumismahdollisuuksia. Pedagogisen kuntoutuksen lähtökohtana ovat opiskelijan yksilölliset oppimisedellytykset, tarpeet ja odotukset, toimintakyky ja voimavarat.

Opiskelun tukemiseksi Kaarisillassa on kiinnitetty paljon huomiota tilojen tarkoituksenmukaisuuteen, toimivuuteen ja esteettömyyteen. Tilat on kunnostettu erityisryhmiä varten ja ne ovat varustukseltaan ajanmukaiset. Opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevat monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja luontoympäristö. Arkkitehtoniset ja sisustukselliset ratkaisut ovat harmonisia ja edistävät opiskelijan keskittymistä. Myös oppimisilmapiirin harmonisuuteen kiinnitetään huomiota. Opiskelijan ja opettajan suhteessa korostetaan dialogisuutta ja molemminpuolista kunnioitusta. Jokaisen persoonallisuudelle annetaan tilaa niin opetustilanteissa kuin ilmaisussakin. Kaarisilta ry on myös verkostoitunut alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti eri koulutusyhteisöjen ja työelämän organisaatioiden kanssa.

HOPS ja HOJKS

Yhdessä opiskelijan kanssa tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka mahdollistaa koulutuksen suuntaamisen yksilöllisesti. HOPS laaditaan heti opintojen alussa ja siinä hahmotellaan opiskelijan opiskelupolku. Jokaiselle opiskelijalle tehdään myös henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), joka muodostaa yhdessä HOPSin kanssa yhtenäisen ja yhdessä etenevän kokonaisuuden erityisopetusta saavan opiskelijan opintopolun tukemiseksi. HOJKS on asiakirja, johon kirjataan opiskelijan opintoihin ja tukitoimiin liittyviä asioita. HOJKS laaditaan yhteistyössä opiskelijan, tarvittaessa hänen huoltajansa tai muun lähiverkoston sekä opettajien ja opiskelijahuollon asiantuntijoiden kanssa. HOJKS on työväline opettajalle ja opiskelijalle, sen avulla suunnitellaan, seurataan ja arvioidaan opintoja opiskelijälähtöisesti. HOJKSin tehtävänä on opiskelijan kokonaisvaltainen ja yksilöllinen tukeminen eri asiantuntijaryhmien yhteistyönä.

Opinto-ohjaus

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa opetussuunnitelman perusteiden mukaisten osaamistavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijalla on oikeus saada sekä henkilökohtaista että muuta tarpeellista opinto-ohjausta.

Opinto-ohjausta ja työelämäohjausta toteutetaan Kaarisillassa sekä yksilöllisesti että ryhmässä. Ohjausta annetaan läpi koulutuksen sekä siirryttäessä VALMA-koulutuksesta eteenpäin. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaustarpeet eivät rajoitu oppimisen ohjaamiseen. Hän tarvitsee yleensä tukea myös arkipäivän tilanteissa, oman toiminnan ohjauksessa ja koulutustoiminnassa mukana olemisessa. Ohjaukseen tarvitaan koko oppilaitosyhteisöä, johon kuuluvat opettajat, ohjaajat, avustajat sekä muut oppilaitoksen työntekijät. Tällöin ohjaus monipuolistuu, palautteen antaminen tehostuu ja opiskelija saa tukea useammalta taholta. Toiminnan koordinointi on vastuuopettajilla.

Oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppimisen arvioinnissa opiskelija saa opettajiltaan ja ohjaajiltaan palautetta siitä, miten hänen opintonsa edistyvät: mitä opiskelija on oppinut ja mitä pitää vielä oppia, jotta osaamistavoitteet saavutetaan. Palaute on motivoivaa, kannustavaa, rakentavaa ja realistista. Arviointimenetelmiä ovat esimerkiksi opiskelijan itsearviointi, arviointi- ja palautekeskustelut opettajan kanssa sekä opiskelijaryhmän vertaisarviointit. Oppimisen arviointi on jatkuvaa, ja palautetta annetaan säännöllisesti oppimisen ohessa.

Valmentavassa koulutuksessa osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Merkinnän ”hyväksytty” opiskelija saa silloin, kun koulutuksen osan osaamistavoitteet on saavutettu. Lisäksi voidaan käyttää sanallista arviointia.

Todistukset

Kun opiskelija saavuttaa koulutuksen osissa tavoitteeksi asetetut osaamistavoitteet, hän saa todistuksen suoritetusta koulutuksesta 60 osaamispisteen laajuisena.

Todistuksen suoritetuista koulutuksen osista opiskelija saa silloin, kun opintojen laajuus jää alle 60 osaamispisteen, opiskelija eroaa koulutuksesta tai keskeyttää sen tilapäisesti. Mikäli koulutuksen osat jäävät opiskelijalta suorittamatta eikä niitä voi arvioida, hän saa todistuksen opinnoistaan.

1.5 Koulutuksen muodostuminen

Koulutuksen laajuus on 60 osaamispistettä ja koulutus muodostuu pakollisista, valinnaisista ja vapaasti valittavista koulutuksen osista. Muodostumistaulukon numerointi viittaa luvussa 2 käytettyihin koulutuksen osien numerointiin.

Koulutuksessa on yksi pakollinen osa sekä valinnaisia koulutuksen osia. Valinnaisista koulutuksen osista (2.2) opiskelija valitsee omien tavoitteidensa mukaisesti 50 osaamispistettä vastaavia osaamistavoitteita kohdista 2.2.1–2.2.5.

Koulutuksen valinnaisten osien osaamistavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman osaamispistemäärän mukaan. Niistä voidaan laatia pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien pohjalta.

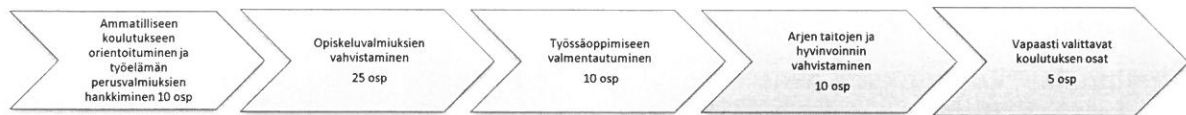
Koulutuksen osat
Laajuus osaamispisteinä

2.1 Pakollinen koulutuksen osa	10 osp
2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen	10 osp
2.2 Valinnaiset koulutuksen osat	50 osp
2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen	10–30 osp
2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen	10–20 osp
2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen	10–20 osp
2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet	0–10 osp
2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat	0–5 osp

Kaarisillan VALMA-koulutukseen on laadittu kaksi opintojen esimerkkipolkua, joiden pohjalta opiskelijalle suunnitellaan oma yksilöllinen opintopolku. Yksilölliset opintopolut muodostuvat opintojen valinnaisuudesta, mutta niitä voidaan luoda myös vaihtelemalla opiskelutapoja, oppimisympäristöjä ja opiskelumenetelmiä sekä erityisillä opetus- ja opiskelujärjestelyillä. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan mielenkiinnon kohteet ja erityisen tuen tarve vaikuttavat siihen, millainen opiskelupolku on oppimisen näkökulmasta tarkoituksenmukaista suunnitella. Opiskelija saattaa tarvita tutun ja turvallisen oppimisympäristön, jolloin oppilaitosympäristö ja tiivis opiskeluryhmä saattavat ainakin aluksi olla hyviä ratkaisuja. Tällöin valinnaisuus ei olekaan ratkaiseva tekijä.

Kaarisillan opintopolut:

A) Kaarisillassa kohti ammatillista koulutusta -polku

PAKOLLINEN KOULUTUKSEN OSA

1. Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen
10 osp

VALINNAISET KOULUTUKSEN OSAT

Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 25 osp

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 15 osp

1. Medialukutaito 3 osp
2. Äidinkieli 5 osp
3. Vieraat kielet 4 osp
4. Ilmaisutaito 3 osp

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 8 osp

1. Matematiikka 3 osp
2. Fysiikka ja kemia 2 osp
1. Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen 3 osp

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen 2 osp

1. Yhteiskuntataidot 2 osp

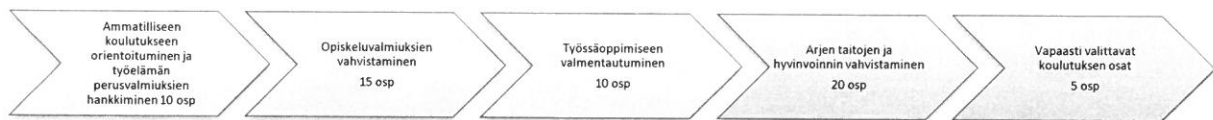
Työssäoppimiseen (ja oppisopimuskoulutukseen) valmentautuminen 10 osp

Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 10 osp

1. Arki, asuminen ja yhteiskunnassa toimiminen 5 osp
2. Liikunta ja terveys 3 osp
3. Taide ja kulttuuri 2 osp

Vapaasti valittavat koulutuksen osat 5 osp

1. Musiikin työpaja
2. Kuvallisen ilmaisun
3. Draamakasvatus
4. Äänitaide
5. Luova ilmaisu
6. Keramiikka
7. Ilmaisutaito
8. Tekstiilitaide

B) Kaarisillassa kohti ammatillista koulutusta kulttuuripainotteisesti -polku**PAKOLLINEN KOULUTUKSEN OSA 10 osp**

Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen 10 osp

1. Opiskelijan itsetuntemus 1 osp
2. Koulutuksen ja ammattien tuntemus 2 osp
3. Opiskelun (yleis)valmiudet 2 osp
4. Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen 3 osp
5. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat 2 osp

VALINNAISET KOULUTUKSEN OSAT**Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen 15 osp**

- A) Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 10 osp
1. Medialukutaito 2 osp
 2. Äidinkieli 4 osp
 3. Vieraat kielet 1 osp
 4. Ilmaisutaito 3 osp
- B) Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 3 osp
2. Matematiikka 1 osp

3. Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen 2 osp

C) Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen 2 osp

1. Yhteiskuntataidot 2 osp

Työssäoppimiseen (ja oppisopimuskoulutukseen) valmentautuminen 10 osp

Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen 20 osp

1. Arki, asuminen ja yhteiskunnassa toimiminen 10 osp

2. Liikunta ja terveys 3 osp

3. Taide ja kulttuuri 7 osp

Vapaasti valittavat koulutuksen osat 5 osp

1. Musiikin työpaja

2. Kuvallisen ilmaisun

3. Draamakasvatus

4. Äänitaide

5. Luova ilmaisu

6. Keramiikka

7. Ilmaisutaito

8. Tekstiilitaide

1.6 Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Koulutuksen aikana valmentaudutaan myös elinikäisen oppimisen avaintaitojen saavuttamiseen. Avaintaitojen tavoitteena on tukea sellaisen osaamisen kehittymistä, jota tarvitaan jatkuvassa oppimisessa, työelämän tilanteissa selviytymisessä ja tulevaisuuden uusissa haasteissa. Elinikäisen oppimisen avaintaidot sisältyvät tarkemmin eri ammatillisten perustutkintojen ammattitaitovaatimuksiin.

Elinikäisen oppimisen avaintaitojen kuvaus

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Opiskelija suunnittelee toimintaansa sekä kehittää itseään ja työtään. Hän arvioi omaa osaamistaan. Hän ratkaisee työssään ongelmia sekä tekee valintoja ja päätöksiä. Hän toimii

työssään joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hän hankkii tietoa, jäsentää, arvioi ja soveltaa sitä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Opiskelija toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja luottamusta herättäen. Hän toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työryhmän jäsenenä sekä kohtelee erilaisia ihmisiä tasavertaisesti. Hän noudattaa yleisesti hyväksyttyjä käyttäytymissääntöjä ja toimintatapoja. Hän hyödyntää saamaansa palautetta toiminnassaan.

Ammattietiikka

Opiskelija toimii työssään ammatin arvoperustan mukaisesti. Hän sitoutuu työhönsä ja toimii vastuullisesti noudattaen tehtyjä sopimuksia ja ammattiinsa kuuluvaa etiikkaa.

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Opiskelija toimii turvallisesti ja vastuullisesti työ- ja vapaa-aikana sekä liikenteessä ja ylläpitää terveellisiä elintapoja sekä toiminta- ja työkykyään. Hän työskentelee ergonomisesti ja hyödyntää alallaan tarvittavan terveystieteiden sekä ehkäisee työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja.

Aloitekyky ja yrittäjäyys

Opiskelija edistää toiminnallaan tavoitteiden saavuttamista. Hän toimii aloitteellisesti ja asiakaslähtöisesti työntekijänä ja/tai yrittäjänä. Hän suunnittelee toimintaansa ja työskentelee tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän toimii taloudellisesti ja tuloksellisesti ja johtaa itseään. Hän mitoittaa oman työnsä tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehitys

Opiskelija toimii ammattinsa kestävän kehityksen ekologisten, taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen periaatteiden mukaisesti. Hän noudattaa alan työtehtävissä keskeisiä kestävän kehityksen säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia.

Estetiikka

Opiskelija ottaa toiminnassaan huomioon oman alansa esteettiset tekijät. Hän edistää tai ylläpitää työympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä.

Viestintä ja mediaosaaminen

Opiskelija viestii monimuotoisesti ja vuorovaikutteisesti tilanteeseen sopivalla tavalla hyödyntäen kielitaitoaan. Hän havainnoi, tulkitsee sekä arvioi kriittisesti erilaisia mediatuotteita, käyttää mediaa ja viestintäteknologiaa sekä tuottaa media-aineistoja.

Matematiikka ja luonnontieteet

Opiskelija käyttää peruslaskutoimituksia työssä vaadittavien ja arkipäivän laskutehtävien ratkaisemisessa. Hän käyttää esim. kaavoja, kuvaajia, kuvioita ja tilastoja ammattitehtävien ja -ongelmien ratkaisemisessa, ja hän soveltaa fysiikan ja kemian lainalaisuuksiin perustuvia menetelmiä ja toimintatapoja työssään.

Teknologia ja tietotekniikka

Opiskelija hyödyntää ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Hän ottaa työssään huomioon tekniikan hyödyt, rajoitukset ja riskit. Hän käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti ammatissaan ja kansalaisena.

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit Opiskelija käyttää hyödykseen tietoa yhteiskunnan perusrakenteista ja toimintavoista sekä osallistuu rakentavalla tavalla yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon. Hän toimii oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti sekä työssä että arkielämässä. Hän pyrkii aktiivisella toiminnalla vaikuttamaan epäkohtien poistamiseen. Hän noudattaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja. Hän toimii asiallisesti ja työelämän vaatimusten mukaisesti eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisissä toiminnoissa.

2 AMMATILLISEEN PERUSKOULUTUKSEEN VALMENTAVAN KOULUTUKSEN OSAT, OSAAMISTAVOITTEET JA OSAAMISEN ARVIOINTI

2.1 Pakollinen koulutuksen osa, 10 osp

2.1.1 Ammatilliseen koulutukseen orientoituminen ja työelämän perusvalmiuksien hankkiminen, 10 osp

Opiskelija on selvillä kiinnostuksen kohteistaan sekä valmiuksistaan ja mahdollisista esteistään suhteessa koulutukseen ja työelämään. Opiskelija hankkii tietoa koulutuksista, käytännön työelämästä ja ammateista. Hän oppii tekemään ammatinvalintaa, koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja sekä hyödyntämään saamaansa palautetta. Hän valmistautuu opiskelemaan ammatillisessa tutkintotavoitteisessa koulutuksessa sekä suorittamaan ammatillisen perustutkinnon joko ammatillisena peruskoulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena.

2.1.1.1 Opiskelijan itsetuntemus

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- selvittää fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiään uran- ja ammatinvalinnan pohjaksi ja tunnistaa kehittymistarpeitaan
- tunnistaa omia kiinnostuksiaan, soveltuvuuttaan ja mahdollisia esteitään oppijana koulutusta suunniteltaessa
- selvittää omalle elämälle asettamia tavoitteita ja toiveita sekä tunnistaa elämäntilanteensa mahdollisia haasteita
- parantaa mahdollisuuksiaan suorittaa ammatillinen perustutkinto.

Sisältö Kaarisillassa

- oman elämäntilanteen ja toimintakyvyn kartoitus
- omien vahvuuksien, voimavarojen ja kehittämistarpeiden tunnistaminen
- kiinnostaviin perustutkintoihin tutustuminen

- realististen jatkokoulutus- ja uravaihtoehtojen suunnitteleminen ja ammatinvalinnassa mahdollisesti eteen tulevien esteiden huomioiminen
- rakentava vuorovaikutus ja arvostava asenne

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- arvioi realistisesti ammatinvalinnan edellytyksiään ja selkiyttää tavoitteitaan suhteessa koulutusten vaatimuksiin
- arvioi omaa käytännön työskentelyään suhteessa tavoitteisiinsa ja työskentelee suunnitelmallisesti omien (oppimis)tavoitteidensa mukaisesti
- osaa hakea tukea opiskeluun ja elämäntilanteeseen mahdollisesti liittyviin haasteisiin ja niiden ratkaisemiseen
- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

2.1.1.2 Koulutuksen ja ammattien tuntemus

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee Suomen koulutusjärjestelmän periaatteet ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, ammatillisen perustutkinnon suorittamistavat ja muita koulutuksia
- on selvillä eri ammateista ja työympäristöistä sekä itseään kiinnostavien ammattien perusedellytyksistä tavoitteena löytää itselleen sopiva koulutusmuoto

- perehtyy eri koulutusalojen pääsyaatimuksiin, hakumenettelyyn ja valintakriteereihin.

Sisältö Kaarisillassa

- Suomen koulutusjärjestelmään tutustuminen
- ammatillisen koulutuksen eri vaihtoehtoihin perehtyminen
- ammatillisten opintojen rakenne, sisältö ja eteneminen
- oman oppilaitoksen koulutustarjontaan tutustuminen sekä tutustumiskäynnit toisiin oppilaitoksiin.
- koulutuksiin hakeutuminen, soveltuvuus- ja pääsykokeet
- muu koulutus, työvoimakoulutus, omaehtoinen koulutus ja vapaa sivistystyö
- ammattien kuvaukset
- oman opintopolun selkiyttäminen, omat vahvuudet, mahdollisuudet ja kiinnostus

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- hankkii tietoa koulutuksista ja ammateista käyttäen monipuolisesti eri lähteitä ja välineitä
- asettaa realistisesti koulutustavoitteita ja tekee toteuttamiskelpoisen urasuunnitelman sekä vaihtoehtoisia jatkosuunnitelmia
- hakee kiinnostuksensa mukaisesti koulutuksiin ja tietää mistä saa lisätietoa

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

2.1.1.3 Opiskelun (yleis)valmiudet

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- arvioi omia opiskelutaitojaan ja oman oppimisensa vahvuuksia sekä kehittämiskohtia
- asettaa omia oppimistavoitteitaan
- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa erilaisia viestintä- ja kommunikointikeinoja käyttäen
- osaa toimia ryhmätyötilanteissa ja oppii ryhmän avulla.

Sisältö Kaarisillassa

- opiskeluympäristö ja sen mahdollisuudet, oppilaitoksen käytänteet ja säännöt, lukujärjestys, opintoihin orientoituminen
- oppimisen eri tavat ja omien oppimistapojen tunnistaminen ja kehittäminen
- tieto- ja viestintätekniikka oppimisen tukena
- kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin merkitys oppimiselle
- omien vahvuuksien ja kehittymistarpeiden tunnistaminen
- itsearviointitaidot ja niiden merkitys omalle opiskelulle ja kehittymiselle
- omien opintojen etenemisen seuranta
- vuorovaikutustaitojen sekä oman mielipiteen, omien ajatusten ja näkemysten ilmaisun harjoittelu
- ryhmässä toimimisen taidot

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- kehittää aktiivisesti opiskelutaitojaan ja opiskelee itselleen parhaiten soveltuvalla opiskelutyyllillä
- kommunikoi ammatillisen peruskoulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ryhmän jäsenenä

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

2.1.1.4 Työelämään, ammatteihin ja oppisopimuskoulutukseen perehtyminen

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tutustuu ammatilliseen opiskeluun käytännössä ja hahmottaa työssäoppimisen osana tutkintoon johtavaa ammatillista koulutusta
- hankkii työpaikalla kokemusta ja tietoa ammateista, työtehtävistä ja työympäristöistä ja muodostaa käsityksen soveltuvuudestaan toimia eri ammateissa
- ymmärtää sosiaalisten taitojen merkityksen työelämässä ja työryhmien jäsenenä
- tuntee työnhakumenetelmiä ja työllistymiseen vaikuttavia tekijöitä
- tuntee oppisopimuskoulutuksen perusperiaatteen ja edellytykset siihen osallistumiselle
- tuntee työelämän pelisäännöt ja tehdyt sopimukset sekä noudattaa niitä käytännössä
- tietää tarvitsemansa työturvallisuusohjeet ja noudattaa niitä
- ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta.

Sisältö Kaarisillassa

- työnhakuun ja työnhakumenetelmiin tutustuminen
- eri alojen työllisyystilanteisiin tutustuminen
- opintokäynnit erilaisilla työpaikoilla
- vierailu TE-toimistossa
- osallistuminen työvalmennusjaksolle ja siihen valmentautumiseen
- työvalmennusjaksolla työelämän pelisääntöihin tutustuminen ja sosiaalisten taitojen kehittäminen
- työhakemuksen ja cv:n tekeminen, työhaastatteluun osallistumisen harjoittelu

- työturvallisuuteen ja työssäjaksamiseen perehtyminen
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- perehtyy työelämään ja/tai oppisopimukseen koulutusmuotona sovitulla tavalla
- tuntee erilaisia työelämäympäristöjä ja työtehtäviä
- osaa käyttää erilaisia työllistymiseen ja työn tekemiseen liittyviä tukipalveluita ja -toimia
- noudattaa työelämän keskeisiä pelisääntöjä, tehtyjä sopimuksia ja työturvallisuusohjeita
- vastaanottaa saamansa palautteen asiallisesti ja hyödyntää sitä tavoitteiden asettelussa

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

2.1.1.5 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja jatkosuunnitelmat

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää, miten koulutus vaikuttaa ammattitaidon saavuttamiseen ja töihin sijoittumiseen
- käyttää henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa opintojensa pohjana ja tekee jatkosuunnitelman.

Sisältö Kaarisillassa

- Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) laadinta sekä omien tavoitteiden hahmottaminen
- Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatiminen yhteistyössä tukiverkoston kanssa
- HOPSin ja HOJKSin seuranta ja täydentäminen sekä jatkosuunnitelman laatiminen yhteistyössä tukiverkoston kanssa

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija

- laatii opiskelun alkaessa yhdessä opettajien kanssa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jossa asettaa koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita
- seuraa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman etenemistä ja ottaa vastuun opiskelustaan
- on selvillä siitä, miten hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen tai oppisopimukseen ja hänellä on jatkosuunnitelma.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) ja henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) laaditaan heti opintojen alussa yksilöllisesti jokaiselle opiskelijalle yhteistyössä opiskelijan lähipiirin kanssa. Suunnitelmien toteutumista seurataan koko koulutuksen ajan, ja niihin tehdään tarvittaessa muutoksia.

2.2 Valinnaiset koulutuksen osat, valittava yhteensä 50 osp

2.2.1 Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen, 10–30 osp

Opiskelija saavuttaa opiskelutaidot, jotka tukevat oppimista sekä valmentavassa koulutuksessa että ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opiskelija vahvistaa tietopohjaansa ja sitoutuu opiskeluun. Hän parantaa mahdollisuuksiaan tulla valituksi ammatilliseen koulutukseen sekä tarvittaessa korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja. Oppimisen vahvistamisen osa-alueet valitaan opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

2.2.1.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

Tämä koulutuksen osa-alue voi sisältää suomi/ruotsi äidinkielenä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2)-opintoja, vieraan kielen opintoja sekä toisen kotimaisen kielen opintoja ja muita viestintä- ja vuorovaikutustaitoja tukevia opintoja.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- kehittää ja arvioi opiskelutaitojaan, monilukutaitoaan ja viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan käyttäen itselleen soveltuvia kommunikointikeinoja
- arvioi ja kehittää suomen tai ruotsin kielen taitoaan ja tunnistaa eri tekstilajeja sekä hallitsee ammattiviestinnän perusteita
- osaa hakea tietoa eri tietolähteitä ja välineitä käyttäen sekä toimia monimediaisessa ympäristössä
- hallitsee vieraan kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin vieraan kielen opintoihin
- ymmärtää toisen kotimaisen kielen perusteita sillä tasolla, että voi osallistua ammatilliseen koulutukseen kuuluviin toisen kotimaisen kielen opintoihin.

Osaamisen arviointi

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- ymmärtää, tulkitsee ja tuottaa suullisia, kirjallisia ja kuvallisia tekstejä suomen tai ruotsin kielellä arkielämän, ammatillisen koulutuksen ja työelämän edellyttämällä tavalla
- viestii aktiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä tilanteen mukaisella tavalla sekä noudattaa turvallisen netin käytön periaatteita
- hankkii tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä arvioi tietoa ja sen lähteitä kriittisesti
- ymmärtää ja tuottaa viestejä vieraalla kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla
- ymmärtää ja tuottaa viestejä toisella kotimaisella kielellä sekä kirjallisesti että suullisesti tai vaihtoehtoisella kommunikointitavalla.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

1. Medialukutaito

Sisältö Kaarisillassa

- tietokoneen ja/tai mobiililaitteiden käytön harjoittelu turvallisen käytön periaatteita noudattaen
- puhelimen, sähköpostin ja sosiaalisen median käyttäminen (esim. Kaveripiiri, FB)
- tiedonhakumenetelmiin tutustuminen monimediaisessa ympäristössä
- tietojen etsiminen ja yhdisteleminen eri lähteistä (sanoma- ja aikakauslehdet, kirjat, internet, TV ja radio) ja tiedon kriittinen arviointi

- kirjasto- ja tietopalveluihin tutustuminen
- mainonta ja sen merkitys

2. Äidinkieli

Sisältö Kaarisillassa

- äidinkielen taidon kehittäminen, kertaaminen ja ylläpitäminen
- luetun ymmärtäminen ja tulkinta
- eri tekstilajien tuottaminen
- tiedon hankkiminen kirjoista, sanoma- ja aikakauslehdistä sekä verkkoympäristöistä
- kirjasto- ja tietopalveluiden hyödyntäminen tiedonhankinnassa
- suullinen viestintä esimerkiksi esiintymällä, ottamalla osaa ryhmäkeskusteluihin ja pitämällä esitelmää
- erilaiset työelämään liittyvät vuorovaikutustilanteet, esimerkiksi ohjeiden antaminen ja kuuntelu, asiakaspalvelu- ja neuvottelutilanteet
- itselle sopivan kommunikointitavan käyttö

3. Vieraat kielet

Sisältö Kaarisillassa

- vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon kehittäminen, kertaaminen ja ylläpitäminen esimerkiksi lukemalla, kirjoittamalla, kuuntelemalla ja /tai laulamalla
- perehtyminen kiinnostavan koulutusalan vieraskieliseen ammattisanastoon

4. Ilmaisutaito

Sisältö Kaarisillassa

- ilmaisukyvyn monipuolinen kehittäminen ja erilaisten ilmaisutapojen kokeileminen, esimerkiksi kirjallinen, suullinen, musiikillinen, kuvallinen, tanssillinen ja/tai kädentaidollinen ilmaisu
- itselle sopivan kommunikointitavan harjoittelu
- ryhmäkeskusteluihin osallistuminen, yhteistyö ja omien mielipiteiden esittäminen sekä muiden näkemysten kuunteleminen

- erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimiminen ja esiintymisen harjoittelu
- itsearviointi ja palautteen antaminen ja vastaanottaminen

2.2.1.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

Tämä koulutuksen osa-alue voi sisältää matematiikan, fysiikan, kemian sekä tieto- ja viestintäteknologian opintoja.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- hallitsee ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelua varten tarvittavat matematiikan perustiedot ja -taidot
- harjoittaa ja syventää päättely- ja päässälaskutaitojaan
- osaa lukea ja tulkita tilastoaineistoja
- saavuttaa tiedolliset valmiudet fysiikan ja kemian opiskeluun ammatillisessa peruskoulutuksessa
- hyödyntää ja syventää tieto- ja viestintäteknologian osaamistaan
- ymmärtää mihin luonnontieteelliset kysymykset liittyvät jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Osaamisen arviointi

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- käyttää tarkoituksenmukaisesti peruslaskutoimituksia, prosenttilaskennan perusteita, tärkeimpiä mittayksiköiden muunnoksia ja geometriaa matemaattisten ongelmien ratkaisemiseksi ja arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää sujuvasti laskustrategioita ja tarvittaessa apuvälineitä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseen ja osaa ratkaista matemaattisia ongelmia yhtälöiden avulla
- osaa ohjattuna tulkita oikein tilastoaineistoja ja diagrammeja sekä tehdä niistä päätelmiä
- käyttää keskeisimpiä arkielämään ja ympäristöön liittyviä fysiikan ja kemian käsitteitä, kuvaa ja selittää ohjattuna erilaisia luonnontieteellisiä ilmiöitä ja lainalaisuuksia

- käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti ja tietoturvalisesta
- ymmärtää eri asioiden välisiä yhteyksiä ja riippuvuuksia.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

1. Matematiikka

Sisältö Kaarisillassa

- matematiikan perustaitojen kertaus, ylläpitäminen ja kehittäminen
- matemaattisten taitojen hyödyntäminen arkielämän toiminnoissa
- matemaattiset apuvälineet
- rahan merkitys ja käyttäminen
- mittayksiköt
- yleisimmät tilastolliset esitystavat ja niiden tulkitseminen

2. Fysiikka ja kemia

Sisältö Kaarisillassa

- fysiikan ja kemian perustaitojen kertaus, ylläpitäminen ja kehittäminen
- arkielämään ja ympäristöön liittyvät fysiikan ja kemian käsitteet
- luonnontieteelliset ilmiöt ja lainalaisuudet

3. Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen

Sisältö Kaarisillassa

- tietokoneen ja/tai mobiililaitteiden käyttö
- Microsoft Office -ympäristöön tutustuminen tai sen osaamisen syventäminen
- sosiaalisen median turvallinen käyttö
- sähköpostin lähettäminen ja vastaanottaminen, liitetiedostojen lähettäminen
- turvallinen internetin ja salasanojen käyttö, selaushistorian poistaminen
- pankkiasiointi verkossa
- joukkoliikenteen aikatauluhaut

2.2.1.3 Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tietää eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet
- tuntee suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialoja, tuotantoa ja palveluja
- tutustuu toimintamahdollisuuksiinsa yhteisten asioiden hoitamisessa oppilaitoksessa, aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tarkastelee kolmannen sektorin ja maailmanlaajuisen toiminnan (globalisaation) vaikutuksia yhteiskunnassa
- ymmärtää omaa ja muiden kulttuurista moninaisuutta ja pohtii omaa identiteettiään.

Osaamisen arviointi

Yhteiskunnassa tarvittava osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ymmärtää ja tuntee keskeistä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan
- ymmärtää suomalaisen elinkeino- ja työelämän toimialojen merkityksen työllistymiselle
- tuntee toimintamahdollisuuksiaan yhteisten asioiden hoitamiseen oppilaitoksessa sekä aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- tuntee itseään kiinnostavan kansalaisjärjestön tai yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa

- hankkii tietoa yhteiskunnan monimuotoisuudesta ja arvostaa omaa identiteettiään suhteessa siihen.

1. Yhteiskuntataidot

Sisältö Kaarisillassa

- eduskunnan, hallituksen ja oikeuslaitoksen toimintaperiaatteet, esimerkiksi opintokäynti eduskuntaan, poliisin vierailu, tiedotusvälineiden seuranta
- yhteiskunnallinen päätöksenteko ja sen vaikutukset, esimerkiksi vierailu kaupunginvaltuuston kokouksessa
- opiskelijakuntatoiminta
- yhteiskunnalliset vaikutusmahdollisuudet, esimerkiksi äänestäminen tai mielipidekirjoitus
- itseään kiinnostavan yhteiskunnallisen liikkeen tai kansalaisjärjestön toimintaan tutustuminen, esim. Me itse ry, Leija-lehti
- suomalaisen elinkeino- ja työelämän perusteisiin sekä erilaisiin yhteiskunnan palveluihin tutustuminen
- erilaisiin kulttuureihin (mm. ruoka- ja tapakulttuurit) tutustuminen, esimerkiksi vierailu Multiculti-monikulttuurikeskuksessa, kansainvälisyyspäivän järjestäminen tai tutustuminen kansainvälisiin vieraisiin oppilaitoksessa
- globalisaatio ja sen vaikutukset suomalaiseen yhteiskuntaan

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

2.2.2 Työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautuminen, 10–20 osp

Opiskelija syventää tietoa käytännön työelämästä ja itselleen sopivista ammateista.

Opiskelija selkiyttää ja vahvistaa henkilökohtaisia valmiuksiaan toimia eri ammateissa, työelämässä ja työssäoppimisessa työpaikoilla. Hän hankkii kokemuksia

oppisopimuskoulutuksesta eräänä mahdollisena koulutusvaihtoehtona.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- syventää tuntemusta valitsemistaan ammattialoista ja selkiyttää omia koulutustavoitteitaan sekä hankkii tietoa itseään kiinnostavista tutkinnoista
- selkiyttää ja parantaa ammatillisia valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tulevassa ammatissaan
- arvioi soveltuvuuttaan eri ammattialoille käytännön toiminnan kautta
- vahvistaa sosiaalisia taitojaan, joita tarvitaan työelämässä ja työssäoppimiseen valmentautumisessa
- hankkii tietoa työelämän eettisistä ja esteettisistä kysymyksistä
- tietää työlainsäädäntöön ja työelämän sopimuskäytäntöihin liittyviä perusasioita sekä omat oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä
- tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja ja terveyshaittoja sekä noudattaa työturvallisuusohjeita
- osaa ottaa vastaan ohjausta ja palautetta työpaikkaohjaajalta ja ohjaavalta opettajalta
- suunnittelee omaa työskentelyään ja toimii asetettujen tavoitteiden mukaan
- syventää oppisopimuskoulutuksen tuntemusta ja sen työsuhteperusteisuutta sekä on selvillä koulutusmuodon soveltuvuudesta itselleen.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- ymmärtää koulutuksen ja tehtyjen koulutusratkaisujen merkityksen oman elämän kannalta ja suhteessa eri ammattialojen vaatimuksiin
- löytää itseään kiinnostavan alan ja ammattinsa eri koulutus- ja työelämävaihtoehtoista
- toimii työpaikalla koulutukselleen ja ammatinvalinnalleen asettamien tavoitteidensa mukaisesti
- työskentelee vastuullisesti ja yhteistyökykyisesti työelämässä sekä haluaa kehittää itseään ja osaamistaan työpaikalla
- toimii työpaikalla sovittujen ammattieettisten periaatteiden mukaisesti ja ylläpitää tai edistää ympäristönsä viihtyisyyttä ja muuta esteettisyyttä

- toimii sovitusti työelämän keskeisten pelisääntöjen mukaan noudattaen työntekijän oikeuksia ja velvollisuuksia
- suojautuu oikein työhön ja työympäristöön liittyviä vaaroja vastaan ja torjuu vaaraa aiheuttavia tilanteita ennalta
- ottaa aktiivisesti vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti
- tekee päätöksen oppisopimiskoulutuksen soveltuvuudesta suhteessa omiin tavoitteisiin
- suorittaa työssäoppimiseen tai oppisopimukseen valmentautumisen sovitusti.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty –merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä sekä työssäoppimisen tutustumisjaksolla valitulla työpaikalla

Sisältö Kaarisillassa

- tutustumiskäynnit lähiympäristön erilaisiin työpaikkoihin ja tutustuminen eri ammattialoihin esimerkiksi eri alojen ammattilaisia haastatteleamalla
- työelämäkäsitteet, kuten työsopimus, työaika, palkka ja työehtosopimus
- työelämän vuorovaikutustilanteiden, kuten työhaastattelun, harjoittelu
- itseä kiinnostavien ammattien ammattietiikkaan, työergonomiaan sekä työviihtyvyyteen tutustuminen
- työssäoppimispaikan hakeminen työssäoppimisen tutustumisjaksolle
- työssäoppimisen tutustumisjakson suunnitelman laatiminen ottaen huomioon työpaikan turvallisuusohjeet sekä työympäristön ekologiset, kulttuuriset ja sosiaaliset periaatteet
- työssäoppimisen tutustumisjakson toteuttaminen suunnitelman mukaisesti
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

2.2.3 Arjen taitojen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, 10–20 osp

Opiskelija vahvistaa arjen toimintoihin ja kodin hoitamiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä saa valmiuksia omassa elämässä selviytymiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Opiskelija kehittää kuluttaja- ja talousosaamistaan ja edistää omaa hyvinvointiaan terveellisten ruokailutottumusten ja elämäntapojen avulla. Hän osaa huolehtia omasta toimintakyvystään ja tietää, kuinka voi viettää vapaa-aikansa omaa hyvinvointiaan edistävällä tavalla. Opiskelija on tietoinen taiteen, kulttuurin, kädentaitojen ja liikunnan harrastamisen sekä sosiaalisista suhteista huolehtimisen merkityksestä terveyttä ja hyvinvointia tukevana voimavarana.

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa omat voimavaransa ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palvelujärjestelmiin ja palveluihin
- toimii eri tilanteissa yhteistyössä muiden kanssa käytöstapoja ja tapakulttuuria noudattaen
- tunnistaa oman vuorokausirytminsä ja osaa mukauttaa sen opiskelun ja työelämän tarpeisiin
- hankkii tietoja ja taitoja, joiden avulla tekee oman elämänsä taloudellisia päätöksiä
- suunnittelee ja mahdollisesti tekee arkielämään ja itsenäiseen asumiseen liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja
- ymmärtää, miten hygienia vaikuttaa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin
- osaa huoltaa vaatteensa
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään
- suunnittelee kodin ruokaostokset ja valmistaa kotiruokaa
- tutustuu erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin
- tutustuu taide- ja kulttuuripalveluiden ja tapahtumien tarjontaan
- saa valmiuksia kädentaitojen käyttämiseen arjen toiminnoissa
- ymmärtää sosiaalisten suhteiden merkityksen hyvinvoinnille.

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija:

- ottaa kykijensä mukaan vastuuta itsestään ja omasta toiminnastaan sekä huolehtii oman elämänsä arjen sujumisesta
- osaa käyttää omatoimisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja omien tarpeidensa mukaisesti
- toimii yksilönä ja ryhmässä vastuullisesti sekä tasa-arvoa ja turvallisuutta edistävästi
- toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti ja käyttäytyy asiallisesti
- osaa suunnitella ajankäyttöään ja noudattaa sovittuja aikatauluja
- tekee toteuttamiskelpoisen suunnitelman oman talouden hoitamisesta ja toimii sen mukaisesti
- huolehtii henkilökohtaisesta hygieniastaan, pukeutumisestaan ja muusta ulkoisesta olemuksestaan
- huoltaa vaatteensa hoito-ohjeiden mukaan
- huolehtii opiskelu- ja asuinympäristön siisteydestä ja turvallisuudesta
- valmistaa tai valitsee terveellistä ja taloudellista ruokaa kestäväää toimintatapaa noudattaen
- laatii itselleen terveellisiä elämäntapoja ja vapaa-aikaa koskevan suunnitelman oman hyvinvointinsa edistämiseksi ottaen huomioon voimavaransa ja tarpeensa
- käyttää ja soveltaa kädentaitojaan monipuolisesti arjen toiminnoissa
- hakeutuu sosiaaliseen kanssakäymiseen muiden kanssa itselleen sopivalla tavalla ja ylläpitää sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty -merkinnän lisäksi.

Ohjaussuunnitelma

- Opetus ja ohjaus toteutetaan lähiopetuksena, ryhmä-, pari- ja/tai itsenäisenä työskentelynä monimuotoisilla opetus- ja ohjausmenetelmillä osaamistavoitteiden vaatimalla tavalla.
- Koulutuksen osa opiskellaan oppilaitosympäristössä tai muussa soveltuvassa työympäristössä.

1. Arki, asuminen ja yhteiskunnassa toimiminen

Sisältö Kaarisillassa

- kotiruoka-aterioiden suunnittelu, kaupassa asiointi, ruoan valmistaminen, ruokailu, keittiön siivoaminen ja oman toiminnan arviointi
- hyvät käytös- ja pöytätavat
- omasta henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen
- vaatehuolto
- opiskelu/asuinympäristöstä huolehtiminen ja siisteys
- arjenhallinnan keinot
- voimaannuttavat harrastukset, esimerkiksi käsityöt, musiikki, kuvataide
- ajankäytön suunnittelu, oma lukujärjestys ja aikataulujen noudattaminen
- rahankäytön suunnittelu ja eri maksuvälineisiin ja -tapoihin tutustuminen, esimerkiksi verkkokauppa, lainat, pikavipit ja sähköiset pankkipalvelut.
- kansalaisen ja kuluttajan oikeudet ja velvollisuudet
- yhteiskunnan tarjoamat sosiaalipalvelut sekä palvelut kriisitilanteissa
- tutustumiskäynti opiskelija-asuntolaan
- sosiaalisten taitojen harjoittelu asiointikäyntien muodossa esimerkiksi virastossa tai kirjastossa
- kestävän kehityksen periaatteet ja ympäristöystävällisyys arjessa
- osallistuminen yhteiseen tekemiseen
- sosiaalisten suhteiden merkitys ja vastuullisuus ihmissuhteissa

2. Liikunta ja terveys

Sisältö Kaarisillassa

- erilaisiin liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin tutustuminen oppilaitoksen lähialueella ja/tai kotipaikkakunnalla
- ryhmäliikuntaan osallistuminen ja itselle sopivien liikuntamuotojen etsiminen
- oma hyvinvointisuunnitelma
- ergonomian merkitys
- liikunnan merkitys fyysiselle ja psyykkiselle terveydelle
- apuvälineiden hyödyntäminen motorisissa taidoissa ja liikkumisessa

- ravinnon, liikunnan, unen ja terveellisten elämäntapojen merkitys omalle hyvinvoinnille
- psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen
- terveydenhuollon palvelut

3. Taide ja kulttuuri

Sisältö Kaarisillassa

- taide- ja kulttuuripalvelut sekä niihin taide- ja kulttuuripalveluihin tutustuminen opintokäytien muodossa
- taide- ja kulttuuripalveluiden hyödyntäminen
- kädentaitojen kehittäminen, esimerkiksi keramiikka, tekstiilityöt, maalaus
- musiikki ja laulu ilmaisumuotona
- kulttuurialan ammatteihin tutustuminen
- yhteisen projektin valmistaminen, esim. konsertti, taidenäyttely, käsityönäyttely, esitys

2.2.4 Ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osat tai osa-alueet, 0–10 osp

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, jos opiskelijalla on siihen valmiuksia ja hänellä on edellytyksiä saavuttaa niiden ammattitaitovaatimuksia (ammatilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteiset tutkinnon osat).

Osaamisen arviointi

Suoritetut tutkinnon osat/osa-alueet arvioidaan siten, kuin niitä koskevissa perustutkintojen perusteissa määrätään.

2.2.5 Vapaasti valittavat koulutuksen osat, 0–5 osp

Vapaasti valittavien koulutuksen osien avulla opiskelija voi saada vahvistusta urasuunnitteluunsa ja lisävalmiuksia tuleviin ammatillisiin opintoihin oman suuntautumisensa mukaan.

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti suorittaa vapaasti valittavia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta) tarjonnasta. Vapaasti valittavat koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta.

Vieraskielisille opiskelijoille voidaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta, jonka tavoitteena on huolehtia siitä, että he ymmärtävät toiminnallisen kaksikielisyyden merkityksen ja arvostavat oman äidinkielen osaamista myös ammatillisissa yhteyksissä.

Osaamisen arviointi

Koulutuksen järjestäjän itse päättämille vapaasti valittaville osaamistavoitteille määritellään osaamisen arviointi ja laajuus osaamispisteinä. Arviointia voidaan tarvittaessa täydentää sanallisella arvioinnilla hyväksytty –merkinnän lisäksi.

Kaarisillassa vapaasti valittava koulutuksen osa valitaan pääsääntöisesti omasta opintotarjonnasta. Vapaasti valittava koulutuksen osa voi tukea opiskelijan ammatillista kasvua, kuntoutumista tai hyvinvointia.

Esimerkkejä Kaarisillassa tarjottavista vapaasti valittavista koulutuksen osista

1. Kuvallisen ilmaisun työpaja

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tutustuu taiteen ja kulttuurin taustoihin
- harjoittaa havaitsemista eri aistien avulla
- kehittää omaa kuvallista ilmaisutapaansa
- tekee oman tuotoksen
- tutustuu paikkakunnan taide- ja kulttuurielämään

Sisältö Kaarisillassa

- kuvataiteen tekemisen eri tekniikoihin ja metodeihin tutustuminen
- omien kuvataiteellisten tuotosten tekeminen
- oman kuvataiteellisen ilmaisun kehittäminen
- kuvataiteen kenttään tutustuminen taidehistorian ja nykyaiteen valossa
- vierailu taidenäyttelyssä

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun opiskelija

- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumaan
- löytää luontevan tavan ilmaista itseään ja näkee ilmaisunsa vahvuudet ja heikkoudet
- ymmärtää ihmisten ilmaisevan itseään monin eri tavoin
- ymmärtää sanattoman viestinnän merkityksen
- kehittää vuorovaikutustaitojaan osallistumalla ryhmän työskentelyyn

2. Musiikin työpaja

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa erilaisia musiikin ja äänen ilmenemismuotoja
- ilmaisee itseään musiikin ja äänen välityksellä
- syventää musiikillista tietämystään jollakin osa-alueella
- osallistuu musiikki/ääni-ilmaisuesityksen valmistamiseen ja esittämiseen

Sisältö Kaarisillassa

- tutustuminen erilaisiin äänimaailmoihin
- tutustuminen erilaisiin mahdollisuuksiin tuottaa ääntä ja tehdä musiikkia
- musiikki/ääni-ilmaisuesityksen suunnittelu, harjoittelu ja esittäminen
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan

hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija

- ilmaisee itseään jollakin musiikillisen muotokielen alueella
- ymmärtää musiikin ja äänen merkityksen eräinä viestinnän välineenä
- osallistuu aktiivisesti ryhmän työskentelyyn ja musiikki/ääni-ilmaisuesityksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Koulutuksen osa voidaan valita myös musiikkialan perustutkinnon sekä kuvallisen ilmaisun perustutkinnon vapaasti valittavista tutkinnon osista ja suorittaa joko VALMA-koulutuksen mukaisena koulutuksen osana hyväksytty/hylätty -arviointia noudattaen tai ammatillisena tutkinnon osana, jolloin arviointi tapahtuu asteikolla tyydyttävä T1- hyvä H2 – kiitettävä K3 joko mukautettujen tai ei-mukautettujen arviointikriteerien perusteella.

Esimerkkejä vapaasti valittavista tutkinnon osista.

3. Draamakasvatus
4. Äänitaide
5. Luova ilmaisu
6. Keramiikka
7. Ilmaisutaito
8. Tekstiilitaide

Tarkemmat kuvaukset löytyvät Kaarisillan musiikkialan perustutkinnon sekä kuvallisen ilmaisun perustutkinnon opetussuunnitelmista.

